

Մ աշտոցի Ա րձագանգ

Հայաստանեայց Եկեղեցոյ Սուրբ Յակոբ Կիրակնօրեայ Դպրոցի ամսաթերթ
WWW.SOURPHAGOP.ORG (13-րդ տարի)

Այս թիւով.....

Ինչպէ՞ս կը կատարուի սրբացումը

Էջ 2-3

Փետրուար ամսուան բացատրական տօնացոյց

Էջ 4-7

Տեառնընադառաջ

Ղեւոնդեանք

Ս. Թէոդորոս զօրավար

Մեծ Պահքի Կիրակիները

Նորահրաջ՝ Ս. Վարդանանց շարական

Ս. Սահակ Պարթեւ

Լ, Խ, Օ, Կ

Էջ 8,9,10,11

Սուրբ Հոգին

Էջ 12

Պահուած բառ

Էջ 13

Խաղաղութիւն

Էջ 14

Կիրակնօրեան եւ Մեծ Պահքը

Էջ 15

Եզակի գիրեր

Էջ 15

Ո՞րն է ճիշդ պատասխանը

Էջ 16-19

Ամէն օր Վարդանանց է

Էջ 20

Փետրուար 2013 (Ի տարի թիւ 6)

Քանզի Հայր Մեր
զՍուրբ Աւետարանն
Գիտենք եւ Մայր
զ Ա ո ա ք է լ ա կ ա ն
Եկեղեցի Կաթուղիկէ:

Ամսուան Համարը

«Ո՞վ կրնայ, ուրեմն, մեզ բաժնել Քրիստոսի սերէն. նեղութի՞ւնը, անձկութի՞ւնը, հալածա՞նքը, սո՞վը, մերկութի՞ւնը, վտա՞նգը, կամ սո՞ւրը»: Հռոմայեցիներուն 7.35

Հաւատք

Կրօն

Եկեղեցի

Լեզու

Մշակոյթ

Փոխան խմբագրականի

Այս թիւով կը շարունակենք Սրբութեան մասին դասախօսական շարքը որ սկսանք Նոյեմբեր 2012-ի թիւով:

ԻՆՉՊԷՍ ԿԸ ԿԱՏԱՐՈՒԻ ՍՐԲԱՑՈՒՄԸ

(ԶԱՐԵՇ ԵՊՍ. ԱԶՆԱԻՈՐԵԱՆ, 18 Մայիս, 1984, Անթիլիաս.)

Կանոնականացումը կամ սրբադասումը ուրիշ բան չեն, եթէ ոչ՝ եկեղեցւոյ իշխանութեան կողմէ առաւել կամ նուազ պաշտօնականութեամբ առնուած քայլ մը, ճանչնալու, ընդունելու եւ տօնակատարութեամբ յիշատակելու պատուելու անոնք որոնք ջերմ հաւատքով եւ կատարեալ քրիստոնէային յատուկ ինքնանուէր կեանքով մը վկայուած, աստուածային եւ մարդկային առաքինութիւններով յատկանշուած, Ս. Հոգիի ներկայութեան ծորումով փայլած եւ իրենց հաւատքին, եւ իրենց եղբայրներու փրկութեան համար սիրոյ գերագոյն գոհաբերութեամբ իրենք զիրենք յօժար սիրտով ընծայաբերած՝ հաւատքի տիպար օրինակներն ու ախոյեաններն են, եւ իբրեւ այդպիսին ճանչցուած ու մեծարուած են նախ ժողովրդական բարեպաշտութեան մէջ:

Թէ սուրբերը սկիզբէն իսկ կը տօնուէին քրիստոնէական եկեղեցւոյ մէջ՝ մեզի հասած հնագոյն տեղեկութիւններէն զիտենք, որ քրիստոնէական համայնքը Ա. դարէն իսկ սկսաւ բացառիկ յարգանք ընծայել անոնց՝ որոնք իրենց կեանքով ու մահուամբ կատարելապէս միացած էին Քրիստոսի: Այս յարգանքը արդէն տօնակատարութեան բնոյթ ունէր: Անոնց մասունքները կը պահէին ու կը պատուէին, գերեզմաններուն շուրջ տարեկան հաւաքոյթ եւ աղօթք կը կատարէին:

Ժողովրդական այս բարեպաշտութիւնը շուտով եկեղեցական տեղական ժողովներով որոշ կանոնի ենթարկուեցաւ քմահաճ կարգադրութեանց առաջքը առնելու համար:

Գալով բուն կանոնականացումին, կրնանք հաստատել՝ թէ հին ժամանակներուն համար բոլոր եկեղեցիներու ճանչցած արանդութիւնը նոյնն է: Բոլորին համար ալ ժողովուրդին կողմէ ընծայուած ինքնաբոլի յարգանքն ու բարեպաշտութիւնը միակ սկզբունքն էին՝ որով ճանաչում կը տրուէր սուրբի մը: Ժողովրդական այս ճանաչումն ու յարգանքը եկեղեցի կ'անցնէին միայն այն պարագային՝ երբ եկեղեցական իշխանութիւնը իր կարգին համոզում գոյացնէր եւ ճանաչում տար այդ յարգանքին՝ զայն եկեղեցիէն ներս ընդունելով, սուրբ նահատակութեան օրը եկեղեցական օրացոյցին մէջ առնելով եւ յիշատակելով Ս. Պատարագի ընթացքին:

Այս ձեւը գրեթէ անփոփոխ կերպով մնաց սրբադասման հիմնական կերպը Արեւելեան եկեղեցիներուն, որոնց կարգին եւ մեր: Արեւմտեան Հռոմէական (Կաթոլիկ) եկեղեցւոյ համար զարգացումը եղաւ քիչ մը տարբեր: Պահանջներու բերումով, սկզբնական ձեւին մէջ հետզհետէ շեշտուեցաւ եկեղեցւոյ իշխանութեան վճռին կարեւորութիւնը: Ժամանակ մը ետք, տեղական եկեղեցիներու պատասխանատուներ երբեմն սուրբ մը ճանչնալու իրենց ձեռնարկին աւելի մեծ վարկ տալու ուղեցին Հռոմի Պապին հաւանութիւնն ալուն ենալ: Այս մէկը հետզհետէ սովորութիւն դարձաւ եւ ժամանակի ընթացքին սովորութիւնը պաշտօնական վաւերացման բնոյթ ստացաւ: Եւ որովհետեւ շատ կողմերէ դիմումներ կու գային, հարկը ստիպեց որ յատուկ ձեւ մը կամ ընթացք մը որոշուի, եւ այսպէս, Պապին վաւերացումը օրինական արժէք ստացաւ: Պապի մը ձեռքով – Յովհաննէս ԺԵ – կանոնականացում ստացած առաջին սուրբը եղաւ Գերմանացի եպիսկոպոս մը, Ulrich (Udalricus) of Augsburg,

993 թուականին: Իսկ այս գործընթացին համաձայն կանոնականացումը միակ օրինական կերպ դարձաւ Գրիգոր Թ. Պապին օրով / 1234 /:

Հայաստանեայց եկեղեցին, Արեւելեան եկեղեցիներուն պէս, կանոնականացման մասնաւոր գործընթացք կամ կերպ չունի: Ժամանակի ընթացքին տարբեր կերպեր կիրարկուած են ըստ պարագային եւ պահանջին: Կը տեսնենք հետեւեալ երեք մակարդակները.

Ա.- Մակարդակը, որ կարելորագոյնն է, ժողովրդական ճանաչումն է անձին սրբակեցութեան եւ ընծայուած յարգանքը՝ զանազան կերպերով.- ողջութեան ընծայուած յարգանք, նահատակութենէն կամ խոստովանողական մահէն ետք անոր նշխարներուն, գերեզմանին կամ անոր անձնական իրերուն ընծայուած մեծարանք, բարեպաշտական աղօթք ու միջնորդութեան կամ բարեխօսութեան խնդրանք եւ նահատակութեան տարեդարձի ուրախական հաւաքոյթ: Ժողովրդական բարեպաշտութիւնը, ինչպէս հաւաքական այնպէս ալ անհատական կրնայ ըլլալ: Չեն պակսիր օրինակներ անհատական բարեպաշտութեամբ սկիզբ առած սուրբի մը (կամ սուրբերու) յարգանքին. անոնցմէ մէկը՝ Հրիփսիմեան կոյսերու ճանաչումը Գր. Լուսաւորչի կողմէ, եւայլն: Միւս կողմէ, մինչեւ մեր դարը՝ Հայաստանի շատ մը շրջաններու մէջ կային եւ կան պատուուած շատ մը սուրբեր եւ անոնց գերեզմանները, որոնց տօնը սակայն, եկեղեցի չէ անցած բնաւ:

Բ.- Մակարդակը՝ եկեղեցական գաւառական իշխանութեան կողմէ տեղական ճանաչումն է, որ կը հիմնուի եկեղեցական բարեպաշտութեան վրայ, եւ որ կը կատարուի՝ գաւառին եպիսկոպոսին կողմէ քննութեամբ ու վճռով, երբեմն սուրբին նշխարներուն եկեղեցի փոխադրութեամբ, երբեմն անոր գերեզմանին վրայ յատուկ վկայարանի մը շինութեամբ, եւ սուրբին նահատակութեան տարեդարձը, իբրեւ եկեղեցական տօն կատարելով: Այսպէս ճանչցուած սուրբեր կրնան ժամանակ մը ետք տեղական հանգամանքէն դուրս գալով ճանչցուիլ ամբողջ եկեղեցոյ կողմէ / տօնելի սուրբեր / եւ կամ ժամաւ տուեալ շրջանին յատուկ, կամ նոյնիսկ դադրիլ տօնուելի / Յայսմաւորքներու մէջ յիշատակուած ոչ-տօնելի սուրբեր /: Առաջիններու կարգին է, օրինակ, Վահան Գողթնացի / Ը. Դար /. Իսկ երկրորդներէն՝ Շուշան Կամսարականի օրինակը / դարձեալ Ը. դար / եւայլն:

Գ.- Մակարդակը՝ եկեղեցոյ կեդրոնական իշխանութեան կողմէ ընդհանրական ճանաչումն է, որ իր ընթացքով ճիշդ նախորդին հետքերով կը քալէ, եւ կ'աւարտի՝ սուրբին տօնը վճռելով /այսինքն ընդունելով եւ կատարելով/ եւ յանձնարարելով ամբողջ եկեղեցիին: Ասիկա առհասարակ կը կատարուի Կաթողիկոսին կողմէ: Հետաքրքրական է նշել, որ այսպէս ճանչցուած շատ մը սուրբերու յիշատակը ներկայիս չկայ եկեղեցական տօնացոյցերու մէջ, եւ այդպէս տօնելի դարձած ամբողջ եկեղեցիին համար:

Հայց. Եկեղեցոյ մէջ տօնելի Հայ սուրբերուն թիւն է՝ 63 / խումբերը որպէս մէկ հաշուուած/, որոնցմէ երեքը Ա. դարէն, երկուքը Բ. դարէն, տասներօթը Դ. դարէն, քսանըմէկը Ե. դարէն, երեքը Զ. դարէն, հինգը Ը. դարէն, չորսը Թ. դարէն, մէկը Ժ. դարէն, հինգը ԺԲ. դարէն, մէկը ԺԴ. դարէն, եւ մէկը ԺԵ. դարէն:

Փետրուար ամսուան բացատրական տօնացոյց

Շբթ. 2	Սբ. Սահակ Պարթև
Գշ. 5	Սբ. Ղեւոնդեանք
Եշ. 7	Սբ. Վարդանանք
Շբթ. 9	Կոստանդնուպոլսոյ Բ. Տիեզերական ժողովի (381թ.) 150 հայրապետներ
Կիր. 10	Բուն Բարեկենդան
Բշ. 11	Ա. Օր Մեծ Պահքի
Եշ. 14	Տեառնընդառաջ
Շբթ. 16	Ս. Թեոդորոս Զօրավար
Կիր. 17	Արտաքսման Կիրակի
Կիր. 24	Անառակին Կիրակի

Գիտէի՞ր թէ ...

Տեառնընդառաջի մասին կարելի է կարդալ միայն Ղուկասի աւետարանին մէջ: Մատթեոս, Մարկոս եւ Յովհաննէս Սուրբ աւետարանիչները չեն ակնարկած Յիսուսի կեանքի այս դէպքին:

ՏԵԱՌՆԸՆԴԱՌԱՋ

Հայաստանեայց Եկեղեցւոյ տէրունի տօներէն մէկն է: Ան յիշատակն է այն օրուան երբ 40 օրուայ մանուկ Յիսուսը բերուեցաւ տաճար ու ընծայուեցաւ Աստուծոյ: Տեառնընդառաջը անշարժ տօն մըն է, եւ ամէն տարի կը տօնենք Սուրբ Ծնունդէն 40 օրեր ետք, Փետրուար 14-ին:

Տեառնընդառաջի օրը, եկեղեցիէն ներս պատարագ կը մատուցուի, Եկեղեցիին 4 անկիւնները կը կարդացուին աւետարանի համապատասխանող հատուածներ: Կը յիշատակուին նաեւ ծերունի Սիմոնն ու Աննամարգարէուհին, որոնք Յիսուսի տաճար ընծայման ներկայ գտնուեցան:

Ի՞նչ կը տօնենք Փետրուար 14-ին

Երբ մեր շուրջը St. Valentine կը տօնուի, մենք պետք է յիշենք թէ Հայ Եկեղեցին այդ օրը Տեառնընդառաջ կը տօնէ: Տեառնընդառաջը, 40 օրուայ Յիսուս Մանուկին տաճար տարուելու եւ Աստուծոյ նուիրուելու օրն է: Նախորդող գիշերը, 13-ին, եկեղեցւոյ մէջ արարողութիւն տեղի կ'ունենայ, կրակ կը վառեն եկեղեցւոյ բակին մէջ ու հաւատացեալներ իրենց մումերը վառելով տուն կը տանին:

ՂԵՒՈՆՂԵԱՆՔ

Յովսէփ կաթողիկոս, Սահակ եւ Թաթիկ եպիսկոպոսներ, Ղեւոնդ, Մուշե, Արշէն, Սամուէլ քահանաներ, Քաջաջ եւ Աբրահամ սարկաւազներ եւ այլ հոգեւորականներ Ղեւոնդեանք անուան տակ կը ճանչցուին:

Ղեւոնդեանց քահանայից տօնը կը տօնուի Վարդանանց տօնի նախորդող Երեքշաբթի օրը, որ նաեւ տօնն է բոլոր քահանաներուն:

Պարսից Յազկերտ Բ. թագաւորը, Վարդանանց պատերազմէն ետք, Հայաստանի մէջ ապստամբական նոր խլրտումներ կանխարգիլելու համար, կարգ մը կասկածելի նախարարներու հետ հոգեւորականներն ալ արգելափակեց:

454-ի Քուշանաց դէմ պատերազմի պարտութենէն ետք, Յազկերտ թագաւորը արգելափակուածներէն

իրաքանչիւրը տարբեր ձեւով սպաննեց: Ղեւոնդեանք հայ եկեղեցականութեան պարծանք ներշնչող սուրբերն են: Հայրենիքի եւ հաւատքի նկատմամբ նուիրումի գաղափարը Ղեւոնդեանք տուին իրենց անձնական օրինակով:

Սուրբ Թէոդորոս զօրավարը համաքրիստոնէական սուրբ է, որուն յիշատակութիւնը Հայ եկեղեցին կը տօնէ Մեծ պահքի առաջին շաբաթ օրը:

Ըստ վարքագիրներու ծնունդով Ամասիա քաղաքի Սարու գիւղէն էր, քրիստոնէայ բարեպաշտ ծնողներու զաւակ:

4-րդ դարու սկիզբէն Դիոկղետիանոսի հալածանքներու ժամանակ, ապացուցելու համար կոռքերու հնարովի և կեղծ ըլլալը, գիշերով կրակի կը մատնէ հեթանոսական Ռէա չաստուածուհիի մեհեանը: Այս արարքին համար բանտ կը նետուի և մեծագոյն չարչարանքներէն յետոյ 306թ. կը նահատակուի՝ այրուելով կրակի վրայ:

Սուրբ Թէոդորոս զօրավարը յայտնի է նաև որպէս «վիշապասպան», որ քաջութեամբ ու հաւատքով յաղթեր է հսկայ վիշապի: Օտար եկեղեցիներուն մէջ յայտնի է նաև «Դիոնն» անուամբ, որ յունարէն կը նշանակէ «նորեկ» զինուոր:

Մեծ Պահքը ունի 7 Կիրակիներ, որոնք յատուկ եւ իմաստալից անուններ ունին. ահա անոնցմէ առաջին երեքը.

Ա. Բուն Բարեկենդան

Մեծ Պահքին նախորդող Կիրակին է. բարեկենդան կը նշանակէ բարի կեանք՝ աշխարհիկ իմաստով ուրախութիւն, խրախճանք, իսկ կրօնական իմաստով՝ երանելի կեանք, ինչպէս Ադամը կ'ապրէր դրախտին մէջ արտաքսուելէն առաջ:

Բ. Արտաքսման

Ադամն ու Եւան իրենց անհնազանդութեան պատճառաւ երկար չքնացին դրախտին մէջ եւ արտաքսուեցան հոնկէ: Մեզի՝ մեղաւորներուս համար Քրիստոս ապաշխարութեամբ ցոյց տուաւ փրկութեան ճամբան, եւ դրախտին արժանանալու յոյսը:

Գ. Անառակին

Այս Կիրակին կը կրէ տուեալ օրուան ճաշու աւետարանի հատուածին անունը: Մեծ Պահքի ընթացքին մեր ուղեւորութիւնը կը նմանի Անառակ Որդիին ապաշխարութեան յաջորդող դէպի իր հօր տունը վերադարձին:

Նորահրաշ Ս. Վարդանանց շարական

Հայաստանեայց եկեղեցին այս տարի Մարտ 3-ին կը տօնէ Վարդանանց պատերազմի յիշատակը: Պատերազմին պատմականն ու իրողութիւնները բոլորին ծանօթ են: Պարսիկներու Յազկերտ թագաւորին ուղղուած պատասխան-նամակին հետեւեալ եզրափակումը ազդու եւ գեղեցիկ ոճով կ'ամփոփէ կացութիւնը:

«Այս հաւատքէն մեզ ոչ ոք չի կրնար խախտել, ոչ հրեշտակները եւ ոչ մարդիկ, ոչ սուրը եւ ոչ հուրը, ոչ ջուրը եւ ոչ ալ ռեւէ այլ դառն հարուած...»:

Ազգայնակրօնական բնոյթ ունեցող այս տօնը Հայաստանեայց եկեղեցւոյ ամենէն աւելի ժողովրդականութիւն ունեցող տօներէն մէկն է, որուն հերոս-զօրավարները, իրենց յանձն առած զոհողութիւններուն եւ անխախտ հաւատքին ու յանդգնութեան շնորհիւ սուրբերու կարգին անցած են, եւ այլ սուրբերու նման, անոնց փառքը հիւսուած է շարականներու միջոցաւ:

Սրբոցն Վարդանանցի շարականներէն ամենէն աւելի ծանօթն է «Նորահրաշ պսակաւոր»ը: Ան Սբ. Ներսէս Շնորհալիի ստեղծագործութիւններէն մէկն է, որ Վարդանանց կանոնի «Օրհնութիւն»ն է: Այլ խօսքով, Վարդանանցի տօնի առաւօտեան ժամերգութեան գլխաւոր, կեդրոնական շարականն է եւ առաջին կարգին երգուողը:

Գիտէի՞ր թէ «Նորահրաշ պսակաւոր» շարականը բաղկացած է տասը (10) տուներէ եւ ան ծայրակապն է «Ներսէսի Երգ»-ին: Այսինքն եթէ այս շարականի տասը տուներու առաջին տողերէն իւրաքանչիւրին առաջին գիրերը առնելով քով-քովի գետեղենք, կը կարդանք «Ներսէսի Երգ» խօսքը: Ահաւասիկ 10 տուներու սկիզբները:

Նորահրաշ պսակաւոր և զօրագլուխ
 առաքինեաց,
 Երկնաւոր թագաւորին զինու յաղթեալ
 պատերազմին,
 Բենական լուսով լցեալ արիացեալն
 քաջն Արտակ,
 Սրբափայլ զգեստուք պճնեալք ի յերկնաւոր
 հանդիսադրէն,
 Էական բարւոյն դիտմամբ ընդդէմ մեղացն
 վառեցաւ,
 Ստացեալ զհաւատոյ վահան յուսոյն
 զրահիւք ծածկեալ,
 Ի հոտ անոյշ ողջակիզեալ մատուցանէր
 զինքն նուէր,
 Երկոքումբք հարազատովք ընտրելագոյն
 նահատակօք,
 Բամկական խումբ հազարաց եւ երեսնից
 թիւ ընդ վեցից,
 Գոհութեամբ փառատրութիւն Երրորդութեանդ
 նուագենք,....:

Գիտէի՞ր թէ Աւարայրի ճակատամարտը տեղի ունեցաւ 451 թուականի Մայիս 26-ին, Տղմուտ գետի ափին:

Սուրբ Սահակ Պարթեւ (29.9.348 - 7.9.439)

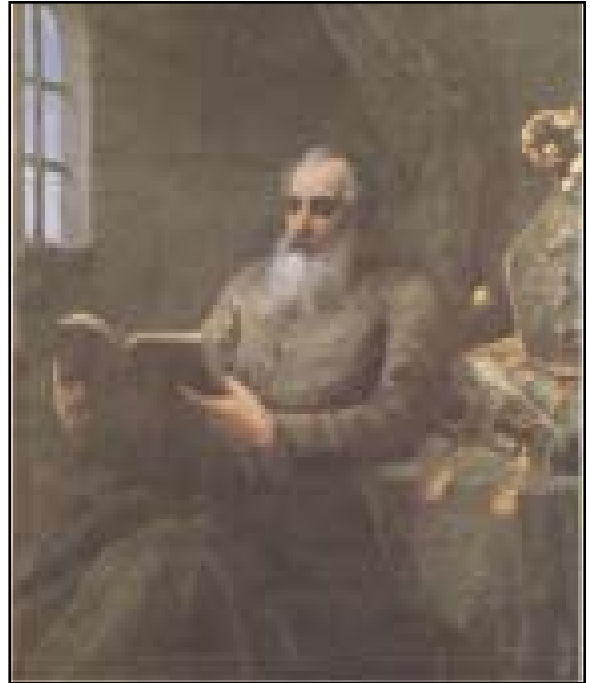
387 թուին, 39 տարեկան հասակին Հայոց կաթողիկոս ձեռնադրուած այս հոգեւորականին անունը մեր բոլորին ծանօթ է իբր հայ գիրերու գիւտէն ետք, հայերէն լեզուի եւ Աստուածաշունչի պատուիրաններու տարածման աշխատանքին մէջ առաջնահերթ դեր խաղացած անձնաւորութիւն: Սուրբ Սահակ Պարթեւի կաթողիկոսութեան օրերուն (387 - 439) էր որ Մեսրոպ Մաշտոց եկեղեցական դարձաւ եւ լծուեցաւ հայ գիրերու ստեղծման աշխատանքին: Ս. Սահակ Պարթեւ, Հայ գիրերու գիւտէն ետք, տարիներ շարունակ զբաղած է հայրենիքի հոգեւոր կեանքի բարեկարգութեան վերաբերող հարցերով ու հիմնականապէս հայ դպրութեան ամենուրեք տարածումով:

Ս. Սահակ Պարթեւ ծնած է 348թ. Կեսարիոյ մէջ եւ ըլլալով Ս. Ներսէս Մեծի որդին, Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչի տոհմէն է: Անոր միակ դուստրը՝ Սահականոյշ, Քաջն Վարդան Մամիկոնեանի մայրն է:

Նախնական ուսումը իր ծննդավայրին մէջ ստանալէ ետք, ան մեկնած է Բիւզանդիոն (Կ.Պոլիս) որ այդ ժամանակաշրջանին բարձրագոյն ուսման կեդրոններէն մէկն էր: Հոն, Սահակ պարթեւ տիրապետած է կրօնական, եկեղեցական եւ այլ գիտութիւններու, ինչպէս նաեւ բազմաթիւ օտար լեզուներու, որոնցմէ՝ յունարէնի եւ պարսկերէնի:

Ս. Սահակ Պարթեւ կարգաւորած է Հայաստանեայց եկեղեցւոյ տօնացոյցը, գրած է բազմաթիւ հոգեւոր կանոններ (շարականներու շարքեր), եղանակաւորած է շարականներ, պատարագամատոյց եւ ծիսական աղօթքներ: Ս. Սահակ Պարթեւ եւ Ս. Մեսրոպ Մաշտոց իրենց աշակերտներուն հետ ծաւալած են թարգմանչական աշխատանքները, որոնցմէ առաջինը հանդիսացած է Աստուածաշունչը: Այսպիսով Ս. Սահակ Պարթեւ նկատուած է մեր Ոսկեդարու կերտիչներէն մէկը:

Հայ եկեղեցին Ս. Սահակ Պարթեւի յիշատակը կը տօնէ տարին 2 անգամ: Յիշատակի առաջին օրը Սուրբ Սարգիսի յաջորդող Շաբաթ օրն է, իսկ երկրորդը՝ Հոգեգալստեան յաջորդող 4-րդ Կիրակի օրուան յաջորդող Հինգշաբթի օրը՝ Ս. Մեսրոպ Մաշտոցի հետ:

Շարական՝ Ս. Սահակ Պարթեւ հայրապետին

Դուն սուրբ հայրապետներուն արմատներէն մեզի գաւազան բխեցուցիր սուրբ Սահակ հայրապետը քու հօտդ հովուելու ո՞վ Քրիստոս:

Դուն հայերուս անգիտութեան խաւարը ջնջեցիր ասով իմաստութեան լոյսը ծագեցնելով Թորգոմի որդիներուն:

Դուն քու յառաջիկայ խորհուրդը տեսիլքով յայտնեցիր սուրբին, անոր յիշատակին՝ ընդունէ տօնողներուս աղաչանքը:

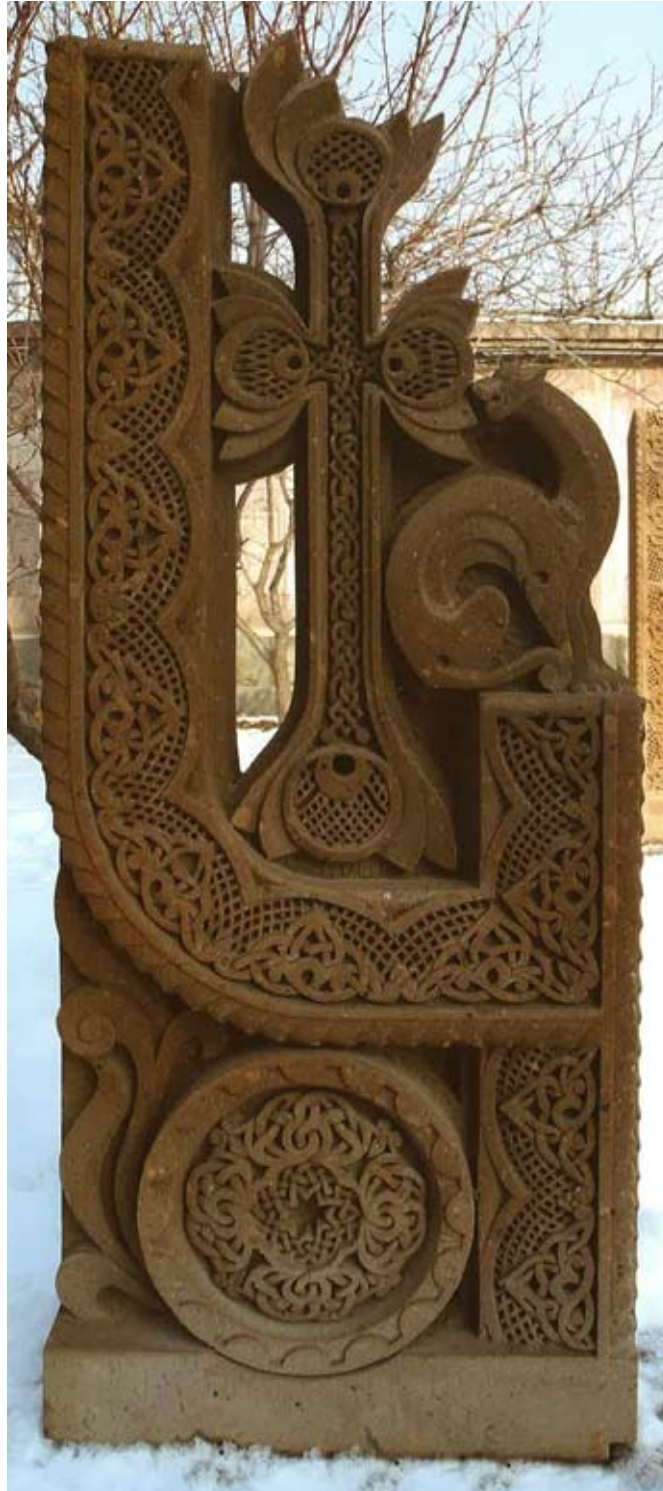
Լեր կեանքն մեռելոյս,
Լոյս խաւարելոյս,
Լուծանող ցաւոյս:

Խորհրդոց Գիտող,
Խաւարիս շնորհեա,
Խորհուրդ լուսաւոր:

Ծնունդ Հոր ծոցոյ,
Ծածկելոյս ստուերաւ,
Ծագեա զլոյս փառաց:

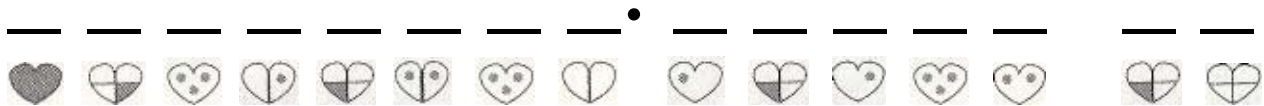
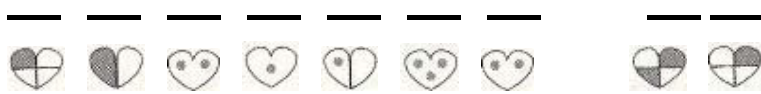
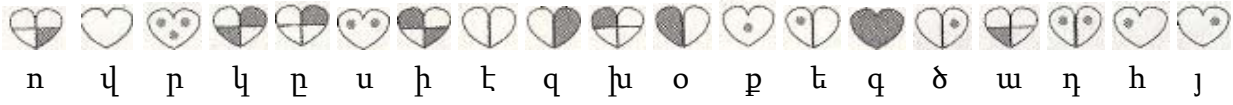

Կենարար Փրկիչ,
Կեցո զմեռեալս,
Կանգնեա զգլորեալս:

Սուրբ Հոգին

Երբ մեր շուրջիններուն հանդէպ սեր, յարգանք եւ ներողամտութիւն ցոյց տանք, Աստուծոյ հաճելի գործ մը կատարած կ'ըլլանք:

Լուծէ վարի խաղը գիտնալու համար որ ի՞նչ կը պատահի մեր սրտերուն մէջ երբ մենք այդպիսի կեանք մը ապրինք:

Յովհաննէս 14:23

Պահուած բառ

ա	բ	ե	ւ	ի	կ	ռ	ր	ւ	ն	կ
ա	բ	ւ	ա	տ	ա	կ	ա	ն	վ	ա
տ	ա	ժ	ա	ն	ք	բ	ա	բ	ի	ք
բ	ն	դ	ա	ն	ա	ն	ա	ս	ա	չ
տ	ք	ն	ք	ն	ւ	ռ	ն	կ	ա	ա
ն	ռ	ւ	ռ	ծ	ի	բ	ա	ն	ի	ւ
ա	ւ	ա	ն	ա	կ	ա	ա	ն	ա	ի
շ	ն	շ	ա	ն	ա	կ	ա	կ	ա	չ
է	ք	ա	դ	ա	ք	ն	ս	ա	ռ	ա
ն	ռ	ւ	ի	բ	ա	կ	ա	ն	ն	ք

անանիա

արեւիկ

աւանակ

արժանի

արմատական

անքուն

արթանաս

բարիք

ծիրանի

կակաչ

կաքաւիկ

կռունկ

կնունք

կանաչ

նշանակ

նուիրական

նուռ

քաղաք

տաժանք

տնաշէն

ունք

որակ

սառս

չամիչ

Կիրակնօրեան եւ Մեծ Պահքը

Փետրուար 10-ին Կիրակնօրեայ Դպրոցը կը տօնէ Վարդանանք եւ Բուն բարեկենդան, երբ աշակերտները կը ծպտուին հայկական տարազներով: Այս տարուան պահքի առաջարկուած ծոմապահութիւնը հետեւեալն է:

Փետրուար 11-16	Chips
Փետրուար 17-23	Հեռատեսիլ, համակարգիչ, այլ պաստառով խաղեր
Փետրուար 24 - Մարտ 2	Տուրմ
Մարտ 3- 9	Կազային խմիչքներ
Մարտ 10 - 16	Շաքար
Մարտ 17 - 23	Ծամոն
Մարտ 24 - 30	Հաւկիթ

Այս տարուան պահքի ընթացքին սորվելիքները հետեւեալներն են:

- ՄԱՆԿԱՊԱՐՏԷԶ եւ ՆԱԽԱԿԻԹԱՐԱՆ Ա. Բ. Գոց սորվիլ Խաչակնքել, Տէրունական Աղօթքը եւ «Հաւատով խոստովանիմ»էն 3 համարներ:

- ՆԱԽԱԿԻԹԱՐԱՆ Գ. Դ. Ե. եւ Զ. Գոց սորվիլ «Հաւատով խոստովանիմ»ի առաջին 12 համարները:

- ԵՐԿՐՈՐԴԱԿԱՆ Գոց սորվիլ Հռոմայեցիներուն 12-րդ գլուխը, Նոր Կտակարանի Գիրքերու շարքը, եւ «Հաւատով խոստովանիմ»ը

Այս Մեծ Պահքի ընթացքին յիշենք նաեւ կարօտեալները եւ մեր ունեցածէն անոնց ալ բաժին հանենք:

Եզակի գիրեր Հայերէն գիրերով Sudoku

գ	ե	դ	թ	ը	բ	ա	զ	է
զ	բ	է	դ	զ	ա	ե	բ	թ
ա	թ	ը	է	ե	զ	դ	զ	բ
ե	դ	ա	զ	զ	է	բ	թ	ը
ը	է	զ	ե	բ	թ	զ	դ	ա
թ	զ	բ	ը	ա	դ	ե	է	զ
բ	ա	զ	զ	է	ե	թ	ը	դ
է	ը	թ	ա	դ	զ	զ	բ	ե
դ	զ	ե	բ	թ	ը	է	ա	զ

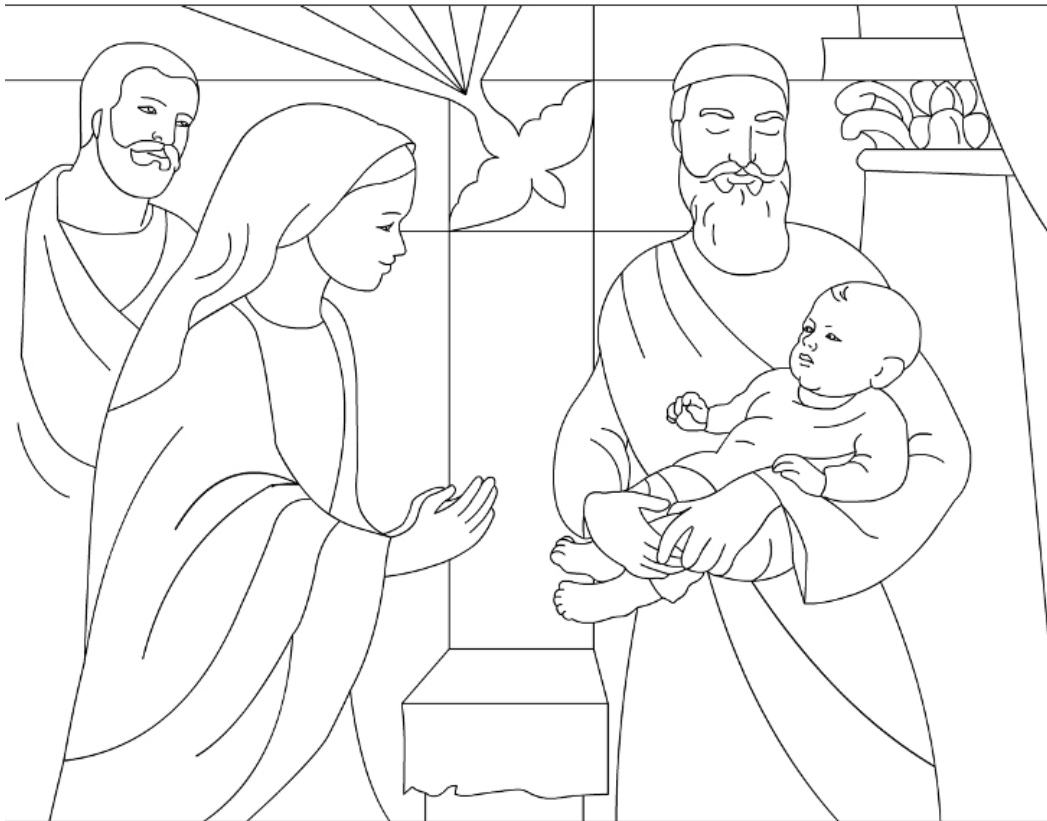
զ								թ
	է		զ		զ		ե	
	զ	ը		ա		է	զ	
		զ		դ		ա		
			բ		ը			
		դ		թ		զ		
	դ	զ		ե		թ	ա	
	է		զ		դ		ը	
ը								բ

Նախորդ «Եզակի գիրեր»ուն լուծումը

Ամբողջացուր քառակուսիները, գործածելով ա, բ, գ, դ, ե, զ, է, ը, թ գիրերը պայմանաւոր միայն մէկ անգամ գործածես իւրաքանչիւր գիր, իւրաքանչիւր

- . հորիզոնական գիծի վրայ
- . ուղղահայեաց գիծի վրայ եւ
- . իննեակ քառակուսիի մէջ:

Ո՞րն է ճիշդ պատասխանը
Մանկապարտեզի անկիւն

Յիսուսի տաճար ընծայումը «Տեառնընդատաջ Փետրուար 14»

Ամբողջացո՛ւր ըստ Ղուկաս 2.22-32-ի

Տիրոջ, նուիրուի, տատրակ, աղանիի, Սիմոն, Սուրբ Հոգին, Օծեալը, Յիսուսը, գոհաբանեց

Յովսէփն ու Մարիամը մանուկը Երուսաղէմ տարին ----- ընծայելու համար, որովհետեւ Տիրոջ Օրէնքին մէջ գրուած է. «Տիրոջ պէտք է ----- ամէն արու զաւակ, որ մօր առաջին զաւակն է». ինչպէս նաեւ Տիրոջ Օրէնքին համաձայն գոհ մատուցանելու զոյգ մը ----- կամ ----- երկու ձագ:

Այդ ժամանակ Երուսաղէմի մէջ ----- անունով մարդ մը կ'ապրէր: Սիմոն արդար եւ աստուածավախ մարդ մըն էր, ----- իրեն հետ էր եւ վստահեցուցած էր զինք՝ թէ Տիրոջ ----- չտեսած պիտի չմտնէր: Արդ, Սուրբ Հոգին առաջնորդուած՝ անիկա տաճար գնաց: Երբ ծնողքը մանուկ ----- տաճար բերին, որպէսզի կատարեն այն ինչ որ Օրէնքը կը պահանջէր մանուկին համար, Սիմոն իր գիրկը առաւ փոքրիկը եւ ----- զԱստուած:

Ո՞րն է ճիշդ պատասխանը

Նախակրթարան Ա., Բ. եւ Գ. դասարաններու անկիւն

- 1.- Որո՞ւ տօնը այս տարի կը տօնենք
Փետրուար 5-ին.
ա. Ս. Ղեւոնդեանց քահանայիցն
բ. Ս. Թեոդորոս Զօրավարին
գ. Ս. Վահան Գողթնացիին
դ. Սուրբ Սարգիսին:
- 2.- Այս տարի ե՞րբ կը տօնենք
Վարդանանցը.
ա. Փետրուար 6
բ. Փետրուար 11
գ. Մարտ 3
դ. Փետրուար 7:
- 3.- Այս տարի ե՞րբ է Բուն
Բարեկենդանը.
ա. Մարտ 6
բ. Փետրուար 10
գ. Փետրուար 16
դ. Փետրուար 19:
- 4.- Ո՞ր տարին տեղի ունեցաւ
Աւարայրի ճակատամարտը.
ա. 1666
բ. 405
գ. 301
դ. 451:
- 5.- Ո՞ր թուականին
նահատակուեցաւ Ղեւոնդ Երեցը.
ա. 1666
բ. 405
գ. 454
դ. 451:
- 6.- Վարդան Մամիկոնեանը
ո՞ր ճակատամարտին
նահատակուեցաւ.
ա. Աւարայր
բ. Սարդարապատ
գ. Նուարսակ
դ. Մանազկերտ:
- 7.- Յիսուս քանի՞ օրուայ էր երբ
առաջին անգամ Տաճար բերուեցաւ.
ա. 10
բ. 20
գ. 30
դ. 40:
- 8.- Բուն Բարեկենդանին յաջորդ օրը
ի՞նչ կը սկսի.
Մեծ ----:
- 9.- Վարդանանցը շաբթուան ո՞ր օրը
կ'ըլլայ.
ա. Երկուշաբթի
բ. Երեքշաբթի
գ. Չորեքշաբթի
դ. Հինգշաբթի:
- 10.- Հետեւեալներէն ո՞ր մէկը ճիշդ է.
ա. Սպիտակ Վարդան
բ. Ճերմակ Վարդան
գ. Կարմիր Վարդան
դ. Կանաչ Վարդան:

Ո՞րն է ճիշդ պատասխանը

Նախակրթարան Դ., Ե. եւ Զ. դասարաններու անկիւն

1.- Ս. Ղեւոնդեանց քահանայիցն
տօնը այս տարի ե՞րբ կը տօնենք.

- ա. Մարտ 3
- բ. Փետրուար 13
- գ. Մարտ 1
- դ. Փետրուար 24:

2.- Այս տարի ե՞րբ կը տօնենք
Վարդանանցը.

- ա. Փետրուար 7
- բ. Փետրուար 16
- գ. Մարտ 3
- դ. Փետրուար 24:

3.- Ի՞նչ կը կոչուի Վարդանանցի
յաջորդող Կիրակին.

-----:

4.- Թուէ՛ Մեծ պահքի առաջին երկու
(3) Կիրակիները.

- ա. Բ--- Բ-----
- բ. Ա-----
- գ. Ա-----:

5.- Ի՞նչ է Սուրբ Սահակ Պարթեւի
եւ Սուրբ Վարդան Մամիկոնեանի
ազգականական կապը.

- ա. Ս. Սահակ Պարթեւ Ս. Վարդանին
մեծ հայրն է:
- բ. Ս. Սահակ Պարթեւ Ս. Վարդանին
հօրեղբայրն է:
- գ. Ս. Սահակ Պարթեւ Ս. Վարդանին
թոռն է:
- դ. Ս. Սահակ Պարթեւ Ս. Վարդանին
զաւակն է:

6.- Մեծ պահքի առաջին շաբաթ օրը
ն՞ր սուրբին տօնը կը տօնենք.

- ա. Վարդան Մամիկոնեան
- բ. Ս. Թէոդորոս Զօրավար
- գ. Ս. Յովհաննէս Որոտնեցի
- դ. Ս. Յովհաննէս Օձնեցի:

7.- Ո՞վ գրած է Վարդանանցի
նուիրուած «Նորահրաշ ...»
շարականը.

Ս. -----

8.- Ո՞վ գրած է «Հաւատով
խոստովանիմ...»ը.

Ս. -----:

9.- Ո՞ր Տիեզերական ժողովին տօնը
այս տարի Փետրուար 9-ին կը
տօնենք.

- ա. Նիկիոյ
- բ. Կոստանդնուպոլսոյ
- գ. Եփեսոսի
- դ. Քաղկեդոնի:

10.- Ո՞վ էր ան ծերունին որ
Տեառնընդառաջին գրկեց Յիսուսը.

Ս-----:

Ո՞րն է ճիշդ պատասխանը
Երկրորդականի անկիւն

1.- Թուէ՛ Ս. Ղեւոնդեանց քահանայիցն տօնին մէջ ընդգրկուող Կաթողիկոսին եւ երկու եպիսկոպոսներուն անունները:
ա. ----- կաթողիկոս
բ. ----- եպիսկոպոս
գ. ----- եպիսկոպոս

2.- Ամբողջացո՛ւր Ս. Վարդան Մամիկոնեանին խօսքը.

Քանզի Հայր մեր զՍուրբ
----- գիտեմք եւ Մայր
գ----- Եկեղեցի
Կաթուղիկէ:

3.- Թուէ՛ Նուարսակի դաշնագրին հայոց երեք (3) հիմնական պայմանները:
ա. Հայաստանի -----
բ. -----
ագատութիւն
գ. ----- վերացում

4.- Թուէ՛ Մեծ պահքի եօթը (7) կիրակիները:

ա. Բ--- Բ-----
բ. Ա-----
գ. Ա-----
դ. Տ-----
ե. Դ-----
զ. Գ-----
է. Ծ-----

5.- Ամբողջացո՛ւր. Բ. Տիեզերական Ժողովը տեղի ունեցաւ

----- մէջ, --- թուականին եւ որուն մասնակցեցան --- Հայրապետներ եւ որուն տօնը այս տարի կը տօնենք Փետրուար --ին:

6.- Ամբողջացո՛ւր. Հայ Եկեղեցոյ մէջ տօնելի Հայ սուրբերուն թիւը --- է:

7.- Ամբողջացո՛ւր.Իւրաքանչիւր դարէն եկող տօնելի Հայ սուրբերուն թիւը:

Ա. դարէն --- Ը. դարէն ---
Բ. դարէն --- Թ. դարէն ---
Դ. դարէն --- Ժ. դարէն ---
Ե. դարէն --- ԺԲ. դարէն ---
Զ. դարէն --- ԺԴ. դարէն ---
 ԺԵ. դարէն ---

8.- Հայ Եկեղեցին Ս. Սահակ Պարթեւի յիշատակը տարին երկու անգամ կը նշէ. ա. Ս. Սարգիսի յաջորդող Կիրակին եւ
բ.-----

9.- Ամբողջացո՛ւր. Այս տարի Մարտ --ին Ծաղկազարդ է:

10.- Այս տարի Սուրբ Զատիկը Մարտ 31-ին է: Ամենէն կանուխը, Մարտի ո՞ր օրը կարելի է Սուրբ Զատիկը տօնել:

ա. Մարտ 22
բ. Մարտ 25
գ. Մարտ 26
զ. Մարտ 23

Ամէն օր Վարդանանց է

Սփիւռքի տարածքին ապրող բոլոր հայերուն համար ամէն օր Վարդանանց պէտք է ըլլայ, եթէ հայապահպանումի պատերազմին մէջ մեր դիմագրաւած դժուարութիւններուն յաղթելու յոյսը վառ կ'ուզենք պահել:

Իւրաքանչիւր օրուան ծագող արեւուն հետ «ճերմակ ջարդ»ի սուրն է որ կը ճօճուի, քիչ մը եւս օտարացնելով բոլոր անոնք որոնք օրէ օր կը նուազեցնեն իրենց դիմադրականութիւնը եւ կը նօսրացնեն իրենց հայկականութիւնը, համակերպելու համար օտարութեան պայմաններուն:

Թշնամիին միջոցներն ու կարողութիւնները մեր ունեցած միջոցներուն ու կարողութիւններուն բազմապատիկն են: Մեր շարքերուն մէջ «Վասակեան» ըմբռնումի հաւատացողներուն թիւը տարուէ տարի կ'աճի: Այս բոլորին մէջ սակայն, մեր ռազմավարութիւնը պէտք է փայ վարդանանց շունչով սերմանուած, որպէսզի այս մաշումի պատերազմը մենք հասցնենք Վահանեանց յաղթական եզրակափումին: Ահաւասիկ այս ռազմավարութեան հիմնաքարերը:

1. ՉՁԻՉԻԼ

Նկարագրի տէր անձ մը պէտք է գիտնայ թէ ե՞րբ պէտք է հաստատ կենայ իր կեցուածքին վրայ ու որոշէ ամէն գնով իր սկզբունքը եւ գաղափարը պաշտպանել: Ահա այդ ըրաւ Վարդան Մամիկոնեան ու մերժեց զիջիլ Քրիստոնէութենէն ըսելով «այս հաւատքէն մեզ ոչ ոք պիտի շեղէ»:

2. ՄԵՐԺԵԼ

Երբեմն մեզի պէս մտածող անձերուն թիւը քիչ կ'ըլլայ, իսկ հակառակորդներուն պէս մտածողներունը շատ: Բայց թիւով մեծ խումբը կրնայ նոյնքան զօրաւոր չըլլայ, որովհետեւ նոյնքան համոզում կրնայ չունենալ եւ նոյնքան բուռն ձեռով կրնայ չհաւատալ իր գաղափարին: Ահա այսպէս է որ թէեւ հայ քրիստոնէաները թիւով նուազ էին պարսիկներէն, բայց իրենց հաւատքին մէջ աւելի զօրաւոր ըլլալով, մերժեցին ընդունիլ Յակեբեթի առաջարկը:

3. ՀԱՄԲԵՐԵԼ

Վարդանի եւ իր 1036 ընկերներու նահատակումով սկսած պատերազմը աւարտեցաւ 33 տարիներ ետք իր եղբորորդի Վահան մամիկոնեանի յաղթանակով եւ 484 թուականի Նուարսակի մէջ ստորագրուած դաշնագրով: Այս դաշնագրով պարսիկները կ'ընդունէին Հայոց պայմանները.

- ա. Հայաստանի ինքնավարութիւն
- բ. Քրիստոնէական պաշտամունքի ազատութիւն
- գ. Ատրուշաններու վերացում:

Ահա այսօր, վարդանանցէն 1,562 տարիներ ետք, մենք որքա՞ն հաւատարիմ ենք քաջ Վարդանին եւ մենք ալ մեր կարգին

1. Հաստատ կը փսանք մեր Քրիստոնէական սկզբունքներուն վրայ
2. Հակառակ անոր որ մեր շուրջը շատ աւելի է թիւը անոնց որոնց հաւատամքը խոտոր է մեր Հայ Քրիստոնէայ սկզբունքներուն ու աւանդութիւններուն, եւ
3. Մենք այս բոլորին կը դիմադրենք համբերութեամբ եւ Քաջ Վարդանին պէս կ'ըսենք՝ Քանզի Հայր Մեր զՍուրբ Աւետարանն Գիտեմք եւ Մայր զԱռաքելական Եկեղեցի Կաթուղիկէ:

Գիտէի՞ր թէ Աւարայրի ճակատամարտով սկսած Վարդանանց պատերազմը 33 տարիներ տեւեց եւ վերջացաւ Վարդանի եղբորորդի Վահան Մամիկոնեանի յաղթանակով եւ Նուարսակի դաշնագրի ստորագրումով 484 թուականին: